

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ І ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

*Програма
із спеціальності 7.020202 “Хореографія”
спеціалізації “Бальна хореографія”
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв*

КНІВ - 2001

Укладач О.С. Касьянов, доцент кафедри бальної хореографії факультету хореографічного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв, заслужений працівник культури України

Рецензенти:

О.О. Гомон, доцент кафедри хореографії та художньої культури Київського національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова, народний артист України, головний балетмейстр Національного заслуженого академічного хору України ім. Г. Верьовки;
А.В. Згурський, доцент кафедри сценічного руху Київського державного інституту театрального мистецтва ім. І.К. Карпенка-Карого

Рекомендовано до друку Головною вченою радою університету
Протокол № 2 від 7 грудня 2000 р.

Відповідальний за випуск: Н.І. Коваленко

Редактор: Л.В. Московченко

© Державний методичний центр
навчальних закладів культури
і мистецтв

© О.С. Касьянов, 2001.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Важливою складовою процесу підготовки спеціаліста з бальної хореографії у вищих навчальних закладах є обов'язкове проходження студентами наскрізної практики, яка передбачає інтеграцію професійної освіти і виробництва.

Наскрізна практика має за мету ознайомлення студентів з майбутньою сферою діяльності, соціально-виробничими функціями і професійними завданнями, які повинні виконувати майбутні спеціалісти з бальної хореографії; формування практичних вмінь, навичок, здатностей для виконання ними професійних завдань.

Враховуючи це, була розроблена наскрізна програма навчальної та виробничої практики на весь період навчання, яка передбачає формування чіткої системи безперервної підготовки студента, коли він у реальних виробничих умовах має змогу закріпити знання, вміння і навички з професійної діяльності, набуті під час навчання, виховати готовність до самостійних практичних рішень, до організаційно-управлінської діяльності.

Програма розроблена з урахуванням:

- наказів і рішень Міністерства освіти і науки України щодо практики студентів;
- положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України;
- змісту навчального плану спеціалізації "Бальна хореографія";
- вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) та освітньо-професійної програми (ОПП) спеціаліста з бальної хореографії;
- особливостей галузі, в яких працюватиме випускник після закінчення навчання;
- особливостей баз проходження практики.

Тільки комплексний підхід в підготовці фахівців бального танцю, коли навчальний процес гармонійно поєднується з наскрізною практикою, може дати необхідний результат у вихованні професійно обізнаних спеціалістів.

II. Види практик

Для поступового засвоєння навчального матеріалу та систематичного накопичення практичних навичок передбачений наступний розподіл наскрізної практики за її видами: навчальна – з I по III курс та виробнича на IV та V курсах.

Навчальна практика орієнтує студентів на пізнання закономірностей професійної діяльності майбутніх спеціалістів бального танцю і розподіляється на:

- ознайомчу – 1 курс, II семестр – 2 тижні;
- організаційну – 2 курс, IY семестр – 2 тижні;
- виконавську – 3 курс, YI семестр – 4 тижні.

Виробнича практика базується на практичних навичках і вміннях, які сформувалися у студента під час проходження навчальної практики у II – YI семестрах.

Виробнича практика охоплює весь комплекс професійно орієнтованих завдань, з якими матиме справу майбутній фахівець по закінченні навчального закладу.

Виробнича практика розподіляється на:

- педагогічну – 4 курс, YIII семестр – 4 тижні;
- комплексну (переддипломну) – 5 курс, X семестр – 10 тижнів.

Діяльність студентів під час проходження наскрізної практики наближається до організаційної, методичної та практичної діяльності майбутнього спеціаліста бальної хореографії за кваліфікаціями: балетмейстер, викладач, артист.

І КУРС. ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА

Ознайомча практика – перший етап наскрізної практичної підготовки майбутнього фахівця. Вона дозволяє студентові розширити своє уявлення про різноманітність форм і методів роботи в бальній хореографії, навчас його систематизувати та аналізувати новітні напрямки розвитку цього виду мистецтва, робити відповідні висновки та використовувати їх результати у своїй подальшій роботі.

Мета і завдання:

- надати студентам I курсу можливість отримати певні знання з їх майбутньої фахової орієнтації на виконання професійних і виробничих функцій за кваліфікаціями: балетмейстер, викладач, артист;
- розширити і поглибити їх уявлення про систему культосвітніх та навчальних закладів мистецтв;
- ознайомити з системою функціонування мистецьких колективів;
- сформувати стійкий інтерес до майбутньої професії.

Зміст ознайомчої практики

1. Ознайомлення з особливостями викладання бального танцю в загальноосвітніх та спеціальних хореографічних навчальних закладах. Усвідомлення необхідності вікової диференціації у викладанні та виконанні бальних танців. Відвідування занять з бального танцю:

- в загальноосвітніх школах і школах мистецтв;
- в середніх спеціальних та вищих навчальних закладах не хореографічного та хореографічного напрямку.

Їх порівняльний аналіз. Фіксація матеріалів за наступними позиціями:

- назва, вид, тип навчального закладу, його структура;
- кількість класів (курсів), учнів (студентів);
- викладацький та допоміжний склад;
- програми з бального танцю, їх характеристика;
- аналіз заняття з бального танцю.

2. Ознайомлення із специфікою роботи в аматорських та професійних колективах бального танцю. Усвідомлення необхідності врахування індивідуальних психолого-фізіологічних особливостей учасників, рівня їх хореографічної підготовки у викладанні і

виконанні бальних танців, в постановчій роботі. Відвідування репетицій:

- в дитячо-юнацьких та дорослих аматорських колективах бального танцю;
- в професійних колективах бального танцю.

Їх порівняльний аналіз. Фіксація матеріалу за наступними позиціями:

- вид, назва, підпорядкованість колективу, рік створення, творчі досягнення;
- творче спрямування колективу, його репертуар;
- творчий та допоміжний склад колективу (художній керівник, балетмейстер, педагог-репетитор, концертмейстер або звукоформлювач);
- склад учасників, їхня характеристика: вік, рік навчання, рівень підготовки, творчі здобутки;
- структура та аналіз навчально-творчого процесу: розклад та види занять, участь у конкурсній та концертній діяльності.

ІІ КУРС. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПРАКТИКА

Організаційна практика – другий етап наскрізної практичної підготовки майбутнього спеціаліста бального танцю.

Під час практики студент набуває організаційних якостей, які допоможуть йому в майбутньому організувати навчальний процес в загальноосвітньому або спеціалізованому навчальному закладі, сформувавши відповідний колектив бального танцю, спланувати навчально-виховну та творчу роботу в ньому, займатися конкурсною та концертною діяльністю, організовувати та проводити заходи з бальної хореографії.

Мета і завдання:

- надати певні знання з організації занять з бального танцю в різних типах навчальних закладів;
- оволодіти знаннями основ функціонування колективів бального танцю, різних за видами та віковим складом учасників;
- закріпити знання з організації заходів в бальній хореографії на основі власних фахових знань і навичок.

Зміст організаційної практики

1. Основи організації колективу бального танцю в

загальноосвітніх навчальних закладах, установах культури і мистецтв. Характеристика її складових частин:

- матеріальна база колективу;
- рекламна кампанія з набору;
- розклад та види занять;
- планування навчально-творчої та виховної роботи;
- підсумковий захід.

2. Організація занять з бального танцю в загальноосвітніх навчальних закладах, установах культури і мистецтв. Визначення творчого спрямування колективу, віку його учасників та рівня їх підготовки. Складання поурочного плану заняття:

- привітання (уклін);
- тема занять, мета та завдання;
- тренажні вправи;
- вивчення нового матеріалу;
- відпрацювання раніше вивченого матеріалу;
- підсумки занять, завдання додому;
- прощання (уклін).

Визначення співвідношення і хронометражу кожної частини заняття залежно від віку учасників, рівня їх підготовки та складності теми.

3. Організація заходу з бальної хореографії на основі власних фахових знань і навичок. Визначення студентом виду заходу з урахуванням умов проходження практики, віку його учасників: дитячий ранок, дискотека, вечір танцю, бал, конкурс, фестиваль та ін. Підготовка програми заходу:

- підбір танцювального репертуару;
- підбір музичного супроводу;
- формування послідовності номерів програми із врахуванням темпів, характерів, стильових особливостей танців.

Проведення заходу, його підсумки.

ІІІ КУРС. ВИКОНАВСЬКА ПРАКТИКА

Виконавська практика – третій етап наскрізної практичної підготовки майбутнього спеціаліста бального танцю.

Вона дозволяє сформувати у студента відповідні практичні навички у демонстрації бальних танців, які конче необхідні майбутньому фахівцеві для роботи артистом професійного колективу бального танцю (театру, ансамблю, шоу-групи та ін.), а також

у викладацькій діяльності в спеціалізованих навчальних закладах, професійних та аматорських хореографічних колективах.

Мета і завдання:

- розвинути творчі виконавські можливості студента як майбутнього артиста, педагога;
- освоїти декілька танцювальних номерів із репертуару колективу;
- удосконалити практичні навички у виконанні техніки бального танцю, віртуозних та акробатичних прийомів, акторської майстерності;
- опанувати манеру та стилістику вивченого репертуару.

Зміст виконавської практики

1. Знайомство з репертуаром колективу, що є базою практики. Вивчення окремих номерів та фрагментів танців. Участь в концертній діяльності базового колективу як артиста-виконавця. Аналіз виконавської майстерності артистів-учасників базового колективу.

2. Допомога керівникові базового колективу в розучуванні та відпрацюванні з його учасниками танцювальних фрагментів. Аналіз різноманітних творчо-виконавських ситуацій, виконання методичних завдань керівника.

ІУКУРС. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Педагогічна практика – передостанній етап наскрізної практичної підготовки майбутнього спеціаліста бального танцю. Вона покликана прищепити студентові навички самостійної підготовки та проведення занять з бальних танців у різних типах навчальних закладів та культурно-освітніх установ. Вона дає змогу студентові добре засвоїти методичку викладання спеціальних дисциплін з урахуванням вікових особливостей та рівня хореографічної підготовки виконавців.

Мета і завдання:

- відпрацювати педагогічні прийоми проведення навчально-творчого процесу в колективах бального танцю;
- удосконалити індивідуальну педагогічну майстерність студента під час викладання фахових дисциплін у спеціальних хореографічних навчальних закладах;
- закріпити педагогічно-репетиторські навички в роботі з аматорськими, професійними колективами бального танцю.

Зміст педагогічної практики

1. Проведення навчальної роботи в базовому колективі бального танцю. Складання та запис уроку. Його відповідність віку учасників, рівню їх хореографічної підготовки. Проведення занять з розучування визначеною керівником базового колективу форми танцю.

2. Підготовка та проведення заняття з однієї із фахових дисциплін в спеціалізованих хореографічних навчальних закладах. Складання та запис поурочного плану заняття за схемою, визначеною в п. 2 "Організаційної практики". Підсумки проведення заняття.

3. Репетиторська робота в аматорському, професійному колективі бального танцю. Відпрацювання з учасниками колективу техніки танцю, віртуозних, акробатичних прийомів. Робота над акторською майстерністю. Удосконалення виконавської майстерності учасників як підсумок роботи педагога-репетитора.

ІУКУРС. КОМПЛЕКСНА (ПЕРЕДДИПЛОМНА) ПРАКТИКА

Комплексна (переддипломна) практика – заключний етап наскрізної практичної підготовки майбутнього спеціаліста бального танцю. Насамперед вона передбачає постановку студентом авторської хореографічної програми для здачі практичної частини державного екзамену. Постановка практики розвиває у студента балетмейстерські навички, хореографічну фантазію, формує індивідуальність майбутнього творця, його стиль, почерк, особливості творчого мислення, що повинно знайти своє відображення у становленні його як особистості.

І нарешті, комплексна практика акумулює в собі всі ті професійні навички та уміння, які студент встиг набути за весь період навчання в університеті. За час проходження практики майбутній випускник повинен чітко спланувати та організувати навчально-творчу роботу базового колективу, створити відповідну програму та презентувати її громадськості на одному із свят або фестивалів бального танцю.

Мета і завдання:

- перевірити професійну готовність майбутнього спеціаліста до практичної діяльності;
- удосконалити балетмейстерську, педагогічно-репетиторську та акторську майстерність майбутнього спеціаліста;

- організувати презентацію авторської програми для громадськості міста, району.

Зміст комплексної практики

1. Творчий задум програми. Визначення тематики, відбір відповідного музичного матеріалу. Підготовка лібретто. Ідейно-тематичний аналіз програми. Розробка та фіксація сценарно-композиційного плану. Підбір відповідної хореографічної лексики, створення хореографічної програми.

2. Втілення творчого задуму. Підбір виконавців відповідно до характеристики дійових осіб. Розподіл ролей. Розповідь про події, що відбуваються у творі. Прослуховування музики та її аналіз. Розуміння хореографічного тексту, його відпрацювання. Робота над образом. Здача програми глядачеві.

III. Базы практики

Базами практики є установи, організації, заклади культури і мистецтв, з якими Київським національним університетом культури і мистецтв офіційно укладені відповідні угоди і які можуть забезпечити необхідні умови для виконання програми практики.

Базы практики визначаються кафедрою бальної хореографії за узгодженням з деканатом хореографічного мистецтва та Ректоратом університету.

Орієнтовними базами проходження наскрізної практики за вимогами ОКХ та ОПП визначаються:

- дитячо-юнацькі колективи бального танцю середніх загальноосвітніх шкіл, підліткових клубів, центрів дітей та юнацтва;

- дитячо-юнацькі та дорослі аматорські колективи бального танцю Будинків, Палаців культури, Центрів культури і мистецтв, студентських клубів середніх спеціальних та вищих навчальних закладів;

- хореографічні відділення та факультети спеціалізованих навчальних закладів різних типів та рівнів освіти: шкіл мистецтв, хореографічних шкіл, технікумів, училищ, академій, інститутів, університетів культури і мистецтв;

- професійні хореографічні колективи: театри, ансамблі, шоу-групи та ін. державного та недержавного підпорядкування.

Уточнений перелік баз практики поточного навчального року визначається не менш, ніж за два місяці до початку наскрізної практики.

IV. Організація та керівництво практикою

Згідно з "Положенням про проведення практики студентів КНУКіМ" загальну організацію практики та контроль за її проходженням в університеті здійснює завідуючий відділом практики, який, за рішенням керівника навчального закладу, підпорядкований проректору з навчальної роботи. Безпосередньо виконує організаційну роботу, оперативно керує практикою і оцінює її результати кафедра бальної хореографії, яка призначає керівника практики із числа досвідчених викладачів.

Розподіл студентів на бази практики здійснюється кафедрою, при цьому враховується індивідуальна підготовка студентів, по можливості – їх побажання.

Режим роботи студента на практиці підпорядковується графіку діяльності відповідного закладу та враховує умови виконання конкретних завдань.

В термін, встановлений деканом, відбуваються інструктажі, групові та індивідуальні консультації про особливості бази практики, вимоги щодо виконання певних фахових завдань, про оформлення необхідних документів, в тому числі з техніки безпеки.

Базы практик (в особі їх перших керівників) разом з університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів.

V. Контроль і підведення підсумків

Практика зараховується студенту за умови якісного виконання завдань у повному обсязі програми курсу, виявлення сумлінності та ініціативи, необхідного рівня професійних знань і практичної підготовки, подання всієї необхідної документації і отримання позитивної характеристики з місця проходження практики.

Протягом перших трьох днів практики студент на основі її програми складає індивідуальний план роботи, в якому враховується специфіка місцевих умов, особливості діяльності закладу – бази практики.

Практикант веде щоденник, в якому аналізує, фіксує свої спостереження, коментарі, зауваження, що в подальшому використовуються при складанні звіту. Оформлення дослідницької документації визначається отриманими перед виїздом з університету рекомендаціями.

По закінченні практики адміністрацією та керівництвом

бази практики складається характеристика на студента, в якій повідомляється про виявлені ним професійні та організаційні здібності, якість проведеної роботи, тощо.

Сам студент складає звіт, який затверджується керівником бази практики, її адміністрацією. Форма звіту та додаткові матеріали визначаються характером завдань кожного року навчання.

Результати практики підсумовуються в університеті на звітній конференції, де студенти повідомляють про результати проходження практики, діляться своїми враженнями, висловлюють побажання. Викладачі оцінюють роботу студентів відповідно до вимог програми практики.

ДОДАТКИ

Додаток № 1

Індивідуальний план-графік наскрізної практики

Студент(ка) _____ курсу _____ групи

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

яка (ий) проходить наскрізну практику в _____

_____ (назва установи)

Назва відділу	Кількість робочих днів	Термін		Зміст	Фактичне виконання плану
		Початок	Закінчення		

Додаток № 2

Щоденник наскрізної практики

(Титульна сторінка)

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ЩОДЕННИК НАСКРІЗНОЇ ПРАКТИКИ

Студент(ка) _____
(Прізвище, ім'я, по батькові)
_____ групи _____ спеціалізації

_____ (назва бази практики)

Керівник від бази практики _____

_____ (Прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник від кафедри _____

_____ (Прізвище, ім'я, по батькові)

Схема щоденника наскрізної практики

Дата	Кількість робочих годин	Назва відділу	Зміст і методика виконання роботи	Зауваження керівника практики	Підпис керівника практики	Примітка

Схема звіту студента про наскрізну практику

1. Прізвище, ім'я, по батькові студента (група студентів) курс, група, спеціалізація.
2. Прізвище, ім'я, по батькові керівників від університету і бази практики.
3. Термін проходження практики.
4. Загальна характеристика бази практики, рівень підготовки її до проведення практики (організація і умови роботи).
5. Аналіз практики, пропозиції до підвищення її ефективності.

Якщо на одній базі практики працює кілька студентів, звіт подається про роботу всієї групи.

Орієнтовний обсяг звіту – 8 – 10 сторінок.

Відповідальний за випуск — Камін В.О.
Технічні редактори — Гасвська Л.О., Любченко А.Г.
Комп'ютерна верстка — Біденко О.М.

Тираж 300 пр.

Київ, вул. Чигоріна, 14.